

Politsei ja piirivalve seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse 2⁴. peatükiga järgmises sõnastuses:

„2⁴. peatükk EUROOPA REISIINFO JA -LUBADE SÜSTEEMI RAKENDAMINE

§ 7⁶². Juurdepääs Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemile

(1) Politsei- ja Piirivalveamet on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, 1–71), artikli 8 lõikes 1 ja artikli 13 lõikes 1 nimetatud riiklik üksus.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 13 lõigetes 2 ja 4 nimetatud asutus, kellel on juurdepääs Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemile.

(3) Maksu- ja Tolliamet on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 13 lõikes 2 nimetatud asutus, kellel on juurdepääs Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemile.

(4) Kaitsepolitseiamet on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 13 lõikes 4 nimetatud asutus, kellel on juurdepääs Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemile.

§ 7⁶³. Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi riikliku keskse juurdepääsupunkti ülesanded ning Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmetele õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu taotlemine

(1) Politsei- ja Piirivalveameti koosseisus oleva Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi riikliku keskse juurdepääsupunkti ülesanne on kontrollida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 50 lõike 2 kohaselt, kas selles artiklis sätestatud korras esitatud taotlus saada õiguskaitse eesmärgil juurdepääs Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kesksüsteemile vastab selle määruse artiklis 52 sätestatud tingimustele, mille kohaselt saab liikmesriigi määratud ametiasutus juurdepääsu Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kesksüsteemis salvestatud andmetele.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkonnaamet, Kaitsepolitseiamet, Maksu- ja Tolliamet, prokuratuur ning Välisluureamet on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 50 lõikes 1 nimetatud asutused, kellel on õigus taotleda Politsei- ja Piirivalveameti koosseisus olevalt Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi riiklikult keskselt juurdepääsupunktilt luba teha terroriakti või muu raske kuriteo tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks otsinguid Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kesksüsteemis salvestatud andmetes ning saada juurdepääs selle määruse artikli 52 lõikes 4 sätestatud andmetele.

(3) Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmeid tohib töödelda üksnes kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁹ lõikes 2 nimetatud kuriteo ennetamiseks, tõkestamiseks, avastamiseks ja menetlemiseks, sellise kuriteoga seotud kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks ja tõrjumiseks ning korrarikkumise kõrvaldamiseks.

§ 7⁶⁴. Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmetega tutvumine, nende parandamine, täiendamine ja kustutamine ning nende töötlemise piiramine

(1) Kolmanda riigi kodanik võib esitada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 64 alusel Politsei- ja Piirivalveametile taotluse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmetega tutvumiseks, oma andmete parandamiseks, täiendamiseks ja kustutamiseks või nende töötlemise piiramiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotluse vaatab Politsei- ja Piirivalveamet läbi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artiklis 64 sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotluse kohta tehtud otsuse peale võib kolmanda riigi kodanik esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.“;

2) paragrahvi 19 lõike 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

3) seaduse 3. peatüki 2. jagu täiendatakse §-ga 19¹ järgmises sõnastuses:

„§ 19¹. Piirikontrolli andmekogu andmete säilitamise tähtaeg

Piirikontrolli andmekogu andmeid säilitatakse kõige kauem kümme aastat. Andmete säilitamise täpsemad tähtajad sätestatakse andmekogu põhimääruses.“;

4) paragrahvi 25¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Politsei taktikalise juhtimise andmekogu andmeid säilitatakse kõige kauem kümme aastat. Andmete säilitamise täpsemad tähtajad sätestatakse andmekogu põhimääruses.“;

5) paragrahvi 25¹ lõikest 4 jäetakse välja tekstiosa „, andmete säilitamise tähtajad“.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikku täiendatakse 3³. peatükiga järgmises sõnastuses:

„3³. peatükk

EUROOPA REISIINFO JA -LUBADE SÜSTEEMI ANDMED

§ 126¹⁹. Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmete töötlemine

(1) Menetleja võib taotleda Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi riiklikult keskselt juurdepääsupunktilt luba teha otsinguid Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemis, kui see on vajalik kriminaalmenetluse eesmärgi saavutamiseks.

(2) Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi andmeid on lubatud töödelda üksnes käesoleva seadustiku § 489⁶ lõike 1 punktides 1–21 ja 23–32 nimetatud kuriteo puhul.“.

§ 3. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seaduse 2. peatüki 1. jagu täiendatakse 1¹. jaotisega järgmises sõnastuses:

**„1¹. jaotis
Reisiluba**

§ 45². Reisiluba

(1) Reisiluba on otsus, mis on tehtud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, 1–71), ning mis on nõutav selleks, et selle määruse artikli 2 lõikes 1 osutatud kolmanda riigi kodanik vastaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1–52), artikli 6 lõike 1 punktis b sätestatud sisenemise nõuetele.

(2) Käesoleva seaduse § 43 lõike 1 punktis 3 või 4 sätestatud seaduslikul alusel Eestisse saabumiseks peab välismaalasel olema käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kehtiv reisiluba.

(3) Reisiluba ei anna õigust Eestisse siseneda või Eestis viibida.

(4) Reisiloo menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet ning reisiloo võib anda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 alusel.

§ 45³. Reisiloo andmisest keeldumise või selle kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsuse vaidlustamine

(1) Reisiloo andmisest keeldumise või selle kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada vaide Politsei- ja Piirivalveametile.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras tingimusel, et isik on enne esitanud vaide Politsei- ja Piirivalveametile ning see on tagastatud, osaliselt rahuldatud või jäetud rahuldamata või tähtjaks lahendamata.

(3) Reisiloo andmisest keeldumise või selle kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsuse vaidlustamise avalduse vormi ning avalduses esitatavate andmete ja avaldusele lisatavate tõendite loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

2) seaduse 6. peatükki täiendatakse §-ga 297¹ järgmises sõnastuses:

„§ 297¹. Migratsioonijärelevalve andmekogu

(1) Valdkonna eest vastutav minister asutab migratsioonijärelevalve andmekogu, mille eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolude üle riikliku järelevalve teostamise kaudu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolude kohta riiklikus järelevalves kogutud andmeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu vastutav töötaja on Politsei- ja Piirivalveamet.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu põhimääruses sätestatakse:

- 1) andmekogu ametlik nimetus;
- 2) andmekogu pidamise kord;
- 3) andmekogusse kantavate andmete täpne koosseis;
- 4) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 5) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 6) vastutava töötaja ülesanded;
- 7) volitatud töötaja ja tema ülesanded;
- 8) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 9) muud andmekogu pidamisega seotud korralduslikud küsimused.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogusse kantakse:

- 1) välismaalasega seotud andmed;
- 2) välismaalase riskiprofiiliga seotud andmed;
- 3) välismaalase tööandjaga seotud andmed;
- 4) migratsioonijärelevalve teostamisega seotud teenistuja andmed;
- 5) migratsioonijärelevalve tööülesande täitmisega seotud andmed.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu andmeid säilitatakse kõige kauem 15 aastat. Andmete säilitamise tähtajad täpsustatakse andmekategooriate kaupa andmekogu põhimääruses.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu andmed on juurdepääsupiiranguga ja tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.“

§ 4. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse sõnad „ja teise Schengeni konventsiooni“ sõnadega „ning teise Schengeni konventsiooni ja Euroopa Liidu“;
- 2) paragrahvi 6⁸ punktis 1 asendatakse sõnad „või Schengeni konventsiooni“ sõnadega „või teisest Schengeni konventsiooni või Euroopa Liidu“;
- 3) paragrahvi 6⁸ punkti 9, § 7⁴ lõiget 4², § 7⁶ lõiget 3, § 14 lõiget 2, § 17 lõiget 3, § 27² ja § 32 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „konventsiooni“ sõnadega „või Euroopa Liidu“;
- 4) paragrahvi 7⁵ lõiget 2, § 32 lõiget 1² ja § 32¹ lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „konventsiooni“ sõnadega „ja Euroopa Liidu“;
- 5) paragrahvi 32 lõigetes 1 ja 1¹ asendatakse läbivalt sõnad „Schengeni konventsiooniga ühinenud riigi“ sõnadega „Schengeni konventsiooni või Euroopa Liidu liikmesriigi“.

§ 5. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse, politsei ja piirivalve seaduse ning riigipiiri seaduse muutmise seaduse (Schengeni *acquis*' sätete rakendamine tagasisaatmise valdkonnas) muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse, politsei ja piirivalve seaduse ning riigipiiri seaduse muutmise seaduses (Schengeni *acquis*' sätete rakendamine tagasisaatmise valdkonnas) (RT I, 08.06.2022, 3) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 punktiga 11 lisatavat väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse § 14 lõiget 6, punktiga 34 muudetavaid § 33¹ lõike 5 punkte 2–4 ning punktiga 40 lisatavaid § 33¹⁶ lõike 5 punkte 2–4 täiendatakse pärast sõna „konventsiooni“ sõnadega „või Euroopa Liidu“;

2) paragrahvi 1 punktiga 34 muudetavat väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse § 33¹ lõiget 4 ning punktiga 40 lisatavat § 33¹⁶ lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „konventsiooni“ sõnadega „ja Euroopa Liidu“.

§ 6. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 1 punkt 1, § 2 ja § 3 punkt 1 jõustuvad kuupäeval, mille Euroopa Komisjon määrab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1240 artikli 88 lõike 1 alusel vastu võetud otsuses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kasutusele võtmiseks.

(2) Käesoleva seaduse § 3 punkt 2 jõustub 2023. aasta 1. jaanuaril.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2022

Algatab Vabariigi Valitsus